ב"ה | ערב שבת־קודש פרשת ויקהל־פקודי (פרה) | כ"ב באדר התשע"ה | 13.3.15 | גיליון מס' 1471

שיחת השבוע

חב"ד כל הלב לכל אחד

יוצא לאור על־ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף־יצחק אהרונוב

אין חוזרים על טעות בשלישית

בסופו של דבר האבק ישקע ותוצאות הבחירות יקבעו מציאות. שאלות כבדות עומדות על סדר היום. לכן חובה להצביע ולהשפיע

ערנו הרבה מערכות בחירות, אבל זו הנוכחית הידרדרה לשפל של רדידות וציניות. עוצמות השנאה והרוח הרעה שבאות לידי ביטוי במערכה הזאת מעוררות דאגה אמיתית. התקשורת ברובה ירדה לגמרי מהפסים, ואין שום הבדל בינה ובין דפי תעמולה מפלגתיים. קרן האור היחידה היא שבשבוע הבא כבר נהיה בע"ה אחרי כל זה.

אבל אסור להניח לתחושות האלה להוביל למסקנה שמוטב שלא להצביע ולא להשתתף במערכה המכוערת הזאת. בסופו של דבר האבק ישקע ותוצאות הבחירות יקבעו מציאות. שאלות כבדות עומדות על סדר היום, ויחסי הכוחות בכנסת הבאה יהיו רבי־השפעה. לכן חובה להצביע ולהשיג את התוצאה הטובה ביותר בתנאים הקיימים.

ניסינו ונכווינו

יש מי שאינם מרוצים כל־כך מהמפלגות שאמורות לייצג אותם, עד שקשה להם להצביע בעבורן. אלה יכולים לשנות כיוון חשיבה ולראות בהצבעה הצבעת־נגד במקום הצבעה בעד. למשל, אם אתם נגד חברי כנסת ערבים תומכי טרור, הדרך היחידה לדחוק מי מהם החוצה היא על־ידי הצבעה למפלגות יהודיות. אם אתם נגד מפלגות הנלחמות בדת ישראל, הדרך היחידה להקטין את כוחן היא על־ידי הצבעה למפלגות הנאמנות לתורת ישראל.

רבים אינם מרוצים מהממשלה היוצאת, אבל הצבעה שגויה עלולה לגרום להקמתה של ממשלה גרועה פי כמה וכמה. בתשנ"ב (1992) הפיל הימין את ממשלת שמיר, בטענה שאין היא תקיפה דייה מול הטרור. התוצאה הייתה הקמת ממשלת שמאל, שהמיטה עלינו את הסכם אוסלו, גל טרור נורא ופיצוצי אוטובוסים בלב ערינו.

כעבור שבע שנים שוב חזר הציבור על אותה שגיאה. בשנת תשנ"ט (1999) הופלה ממשלת נתניהו הראשונה. היה עליו כעס רב על שחתם על הסכם חברון ועל הסכם וואי, שמימש למעשה את הסכם אוסלו. הביקורת הייתה מוצדקת, אבל המסקנה שגויה. כי אמנם נתניהו חתם על הסכם

כל קול קובע ומכריע (צילום: מאיר דהן)

להעברת שלושה־עשר אחוזים משטחי יהודה ושומרון לרשות הפלסטינית, אך בפועל מסר שני אחוזים בלבד, והקפיא את ההמשך בהצהרה "ייתנו – יקבלו; לא ייתנו – לא יקבלו".

לעומת זה, כאשר ממשלתו נפלה וקמה ממשלת ברק, היא מיהרה למסור לרשות הפלסטינית את אחד־עשר האחוזים הנותרים, ולאחר מכן הלכה לוועידת קמפ־דייוויד 2, שבה הסכימה לוותר על הכול, ובכלל זה ירושלים. בעקבות זאת פרצה האינתיפאדה השנייה, שגבתה מאיתנו יותר מאלף הרוגים ושטפה את הארץ בגלי טרור מחרידים, שנבלמו רק אחרי מבצע 'חומת מגן'.

חלופה גרועה

שני הניסויים האלה מוכיחים עד כמה ההצבעה בבחירות יכולה להיות גורלית לכל אחד מאיתנו. עם כל הביקורת על מהלכי הממשלה, ובכלל זה על אי־הכרעת החמאס במבצע 'צוק איתן', אסור לשכוח כי החלופה עלולה להיות גרועה עשרת מונים.

חייבים לעשות הכול כדי שתקום ממשלה שתעמוד בלחצים הבין־לאומיים, שלא תמשיך את הוויתורים והנסיגות, שתהיה קשובה יותר לעולם הערכים היהודי, לתורת ישראל. את הכוחות האלה צריך לחזק, ולכן חשוב להצביע בעד הרשימות שמייצגות את העמדות האלה. השאלות המרכזיות הללו הן בנפשנו, לא מחיר המילקי.

יש חדש

חב"ד הולכת לקלפי

חסידי חב"ד יֵצאו ביום הבחירות אל הקלפיות כדי לזַכות את המצביעים בהנחת תפילין. הם יקימו דוכנים בסמוך לקלפיות, ובשונה מדוכני המפלגות – בדוכנים האלה לא יעסקו בבחירות ובדרך ההצבעה, אלא בהגברת הזכויות של עם ישראל ובהוספה במעשים טובים. זו ודאי בחירה טובה.

היריד נפתח

בשבוע הבא ייפתח בע"ה יריד חוויות הפסח בכפר חב"ד. הפעילות מיועדת לתלמידי גני ילדים ובתי ספר יסודיים, ומקנה להם שלל חוויות הקשורות בחג: התנסות אישית בלישת הבצק ובאפיית מצה, סיור במאפיית המצות הגדולה, תכנית אור־קולית, חוויית ליל הסדר עם השחקן **מנחם שרון** ועוד. הביקור בתשלום, וכל ילד מקבל שי – מצה באריזה אישית מהודרת והגדה של פסח. היריד יפעל מכ"ז באדר (18.3) עד ט' בניסן (29.3). הרשמה מראש חובה. טל' 03־9606402 או 054־8113770.

מגבית קמחא דפסחא

לקראת חג הפסח המתקרב פותחים בתי חב"ד ברחבי הארץ במגבית 'קמחא דפסחא' המסורתית. לנוכח המצוקה הגוברת הציבור נקרא לתרום ביד רחבה, כדי לשמח את לב המשפחות הנזקקות ולאפשר להן לחוג את חג הפסח כראוי. פרטים בבתי חב"ד.

זמני השבוע

	ירושלים	תל־אביב	חיפה	באר־שבע	אילת	ניו־יורק
כניסת השבת	5:10	5:25	5:16	5:27	5:27	6:42
צאת השבת	6:23	6:25	6:24	6:25	6:22	7:42

המולד: שבת־קודש, 12 בצהרים, 43 דקות ו־3 חלקים
ראש־חודש ניסן: ביום השבת־קודש

322 בתי־חב"ד לשירותכם
מוקד חב"ד *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר־חב"ד 6084000
טל' 072־2770100 • **פקס** 03־9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

הדוח של משה: ומה על הזהב?

על המילים הפותחות את פרשת פקודי, "אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן", אומר רש"י: "בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן, לכסף ולזהב ולנחושת, ונמנו כל כליו". לפנינו אפוא דין וחשבון שהגיש משה רבנו לעם ישראל, ובו פירוט החומרים שתרם הציבור לבניית המשכן והשימוש שנעשה בהם.

התורה מפרטת את משקלי המתכות שנאספו. גם משקל הזהב שנאסף מופיע: "וַיְהִי זְהַב הַתְּנוּפָה תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים כִּכָּר, וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ". אך מה נעשה בזהב? – זאת אין משה מפרט. בעוד על הכסף נאמר שעשו ממנו את אדני הקודש ואת אדני הפרוכת, את הווים ואת הציפוי לעמודים, וגם השימוש שנעשה בנחושת מפורט – אין פירוט על השימוש בזהב.

הסרת חשד

יש המסבירים כי באותו שלב טרם הושלמו בגדי הכהונה, שבהם נשזר זהב, ולכן עיכב משה את החשבון הסופי. אך אין ההסבר הזה מספק, שכן היה עליו בכל־זאת לדווח, ולו באופן כללי, כדי להסיר חשד מלב בני ישראל.

יש לומר שההסבר בפשטות הוא שמשה לא נזקק לתת דין וחשבון על השימוש בזהב, מפני שכמותו לא הייתה גדולה, אלא עשרים ותשע כיכרות ושלושים שקלים בלבד. כאשר הציג את המספר הזה, שוב לא היה צורך בהסברים על מה שנעשה בזהב.

הזהב לא הספיק

חשד למעילה עלול להתעורר אם הציבור אינו יודע באיזו מידה נוצלה התרומה בשלמותה, והוא עלול לחשוש שמישהו מן הממונים שלח את ידו בכספי הציבור. אך כאשר ברור לכול שהזהב שנאסף לא הספיק לשימושים שנועדו לו, ובסופו של דבר היה הממונה צריך להוסיף זהב משלו – כאן אין כל חשד.

משה רבנו הודיע שהזהב שנאסף היה במשקל עשרים ותשע כיכרות ושלושים שקלים. זו כמות מועטה לעומת משקל הכסף, שהיה מאה כיכרות, והנחושת ששקלה שבעים כיכרות. אין כאן אפוא חשש למעילה, שכן כמות הזהב שנדרשה למלאכת המשכן הייתה כפולה מזו שנתרמה!

משה השלים

גם חישוב מהיר מוביל למסקנה זו: מנורת הזהב בלבד שקלה כיכר זהב, ועליה יש להוסיף את הכפורת, ציפוי הארון, השולחן והמזבח, וכן את ציפוי ארבעים ושמונה הקרשים, שאורך כל אחד מהם עשר אמות.

אם כן, כיצד התגברו על המחסור בזהב ויצרו את כל הכלים? התשובה לכך נמצאת כבר בפרשת תישא, כאשר משה נצטווה לפסל לוחות חדשים. רש"י אומר ש"הראה לו הקב"ה מחצב סנפיריון מתוך אוהלו ואמר לו: הפסולת יהיה שלך, ומשם נתעשר משה הרבה". מכאן עולה שמשה השלים את הזהב החסר מכספו שלו. לכן ברור מדוע לא נזקק לפרט את השימוש בזהב, אלא רק את השימוש בכסף ובנחושת.

(התוועדויות תשד"מ, כרך ב, עמ' 1137)

מן המעיין

הקמת המשכן | מאת הרב אליעזר ברוד

עדות בעולם

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (שמות לח,כא). כפל "המשכן משכן" בא לרמז על שני משכנות – המשכן הרוחני שלמעלה והמשכן הגשמי שלמטה. אך המילה "העדות" נאמרה במשכן השני דווקא, כי עדות יכולה להיות רק על דבר מכוסה ונעלם, ומאחר שבעולם הגשמי אין האלוקות נראית בגלוי, צריכים 'עדות' שהייתה במשכן הגשמי השראת השכינה.

(לקוטי שיחות)

חזרו הכתרים

"עדות" רומז ל'עדיים', כתרים, שקיבלו בני ישראל בשעת מתן תורה. על־ידי חטא העגל איבדו את הכתרים, ובשעת עשיית המשכן נתרצה להם הקב"ה וחזרו וניתנו להם הכתרים. על שם זה נקרא המשכן "משכן העדות".

(אור התורה)

הוקם מאליו

"ויביאו את המשכן אל משה" (שמות לט,לג). שלא היה יכול להקימו שום אדם, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקב"ה: איך אפשר הקמתו על־ידי אדם? אמר לו: עסוק אתה בידך, נראה כמקימו והוא נזדקף וקם מאליו. זהו שנאמר "הוקם המשכן" – הוקם מאליו.

(רש"י)

כפילות וחביבות

בפרשיות ויקהל־פקודי התורה חוזרת על כל פרטי עשיית המשכן וכליו. כשהתורה כופלת עניין מסויים, הדבר מבטא את חביבותו. לכן נכפלה פרשת אליעזר עבד אברהם. המשכן, מקום השראת השכינה, היה יקר וחביב לבני ישראל עד מאוד, ומפני חביבותו נכפלו כל פרטיו.

(לקוטי תורה)

ברכות משה

"וירא משה את כל המלאכה ויברך אותם משה" (שמות לט,מג). מה הברכה שבירכן? אמר להם: יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. רבי מאיר אומר: אמר להם, כשם שזכיתם במעשה המשכן, כן תזכו לבנות לכם בית עולמים שבו תשרה השכינה.

(ילקוט שמעוני)

נדבה מרצון

"והם הביאו אליו עוד נדבה בבוקר בבוקר" (שמות לו,ג). זה סימנה של נדבה הניתנת ברצון ומכל הלב, שהנותן בא מעצמו ומביאה "בבוקר בבוקר", משכים ונותן.

(כלי יקר)

אמרת השבוע

שותפות שכזאת

יהודי בא אל הרבי מאלכסנדר, בעל ה'ישמח ישראל', והתלונן על קשיי הפרנסה ועל חנותו הכושלת. בתוך כך הבין הרבי, שהיהודי פותח את חנותו בשבת. אמר לו הרבי: "אם תסכים שאהיה שותף ותיתן לי 15% מההכנסה, אבטיחך שתהיה לך פרנסה בשפע".

הסכים האיש ובו־במקום ערכו שטר שותפות. לאחר מכן אמר לו הרבי: "מכיוון שעכשיו יש לי בעלות על החלק השביעי של העסק, אני בוחר לי את היום השביעי, יום השבת, ואני דורש שתסגור את החנות ביום שלי. אם תעשה כן מובטחת לך ההצלחה".

ואמנם, האיש קיים את הציווי ומאז ראה ברכה במעשי ידיו.

פתגם חסידי

"על השבת נאמר שהיא 'מעין עולם הבא'. הכוונה היא שהשבת היא למעלה מהעולם הבא, כי היא ה'מעיין' שממנו נובע העולם הבא" (רבי ברוך ממזיבוז')

מול הקוזקים

מאת לוי שייקביץ

הימים ימי מלחמת העולם הראשונה. פשיסחה, שהייתה עיירת גבול, ספגה מכה אנושה עם התמוטטות הכלכלה באזור עקב המלחמה. ערך המטבע הידרדר, המחירים גאו, ונוצר מחסור חמור במזון. חרפת רעב סיכנה את תושבי העיירה.

ראש הקהל היה ר' משה בוים. עשרים וחמש שנים אחז בשרביט הנהגת הקהילה. כאשר החמיר המצב, תיקן תקנות שנועדו להבטיח את הפרנסה ואת שמירת החיים הרוחניים בעיירה. את התקנות התקין בברכת רבו, האדמו"ר מאלכסנדר, רבי ירחמיאל־ישראל־יצחק דנציגר (ה'ישמח ישראל').

התושבים העריצו אותו במיוחד בשל יחסיו עם הקוזקים. הללו היו לוחמים קשוחים, עשויים ללא חת. הכול רעדו מנחת זרועם, בעיקר היהודים, לנוכח מעשי ההרג והביזה שחוללו בקרב קהילות רבות.

אולם ר' משה בוים לא נרתע מפני הקוזקים. כאשר הללו פקדו על כל תושבי העיירה לפתוח את עסקיהם שבעה ימים בשבוע – הלך ר' משה אל חנותו, פתחה והודיע לקוזקים: "אינני מוכר היום, אם רצונכם בדבר־מה – קחוהו בעצמכם, בלי תשלום!". הללו נדהמו, ואף שכמה מהם נטלו פריטים מן החנות, הסתלקו כעבור זמן מן המקום...

סיפור מדהים עוד יותר אירע ביום שישי אחר.

הדבר היה כאשר הגיע לאוזניו מידע על הזדמנות כלכלית מעניינת. בעיר אופוצ'נה הסמוכה התייקרו מאוד מחירי הנרות. זה היה מוצר צריכה בסיסי באותם ימים, שכן הנרות שימשו לתאורה בשעות החשֵכה. באותה עת היה מחיר הנרות בפשיסחה בשפל.

מיהר ר' משה וקנה כמות גדולה מאוד של נרות, שכר עגלון גוי והעמיס את הסחורה על עגלתו. ביום חמישי בלילה העמיס את הנרות על העגלה, ובבוקר יום שישי יצאו לדרך.

באותו לילה ירד שלג כבד והדרך התנהלה בעצלתיים. שכבת קרח דקה נוצרה על הקרקע והעגלה נטתה להחליק אל שולי הדרך. הנסיעה, שהייתה אורכת בזמן רגיל כשעה וחצי, נמשכה עכשיו שעות.

השעון התקדם לעבר חצות היום, ועדיין הדרך ארוכה. ליבו של ר' משה החל נוקפו. השבת נכנסת בשעה מוקדמת למדיי. האם יספיק להגיע לעיר לפני כניסת השבת? הוא שיתף את העגלון בחששותיו, וזה הבטיח כי יעשה כל שביכולתו. הוא דרבן את סוסיו בקריאות ובהצלפות שוט, אך הם הוסיפו לפסוע בכבדות.

החמה החלה לנטות למערב, ור' משה נשך את שפתיו בכאב. כיצד הסתכנתי סיכון כזה ויצאתי לדרך? – ייסר את עצמו. בהחלטה של רגע החליט לעזוב את העגלה ולרוץ ברגל לעבר העיר, אולי יגיע מהר יותר מהעגלה המזדחלת לה לאיטה. הוא פקד על העגלון לפרוק את הסחורה אי־שם, ובטרם הספיק הלה להגיב נעלמה דמותו של ראש הקהל בערפל.

מהר מאוד הבין ר' משה שלא שיפר את מצבו. תחילה ניסה לקצר את דרכו ונכנס ליער. במהרה אזלו כוחותיו, והוא התקשה לבוסס בשלג. הוא התנשם והתנשף בקולניות, פוקד על גופו להוסיף לצעוד למרות הקשיים, אך בשלב מסויים צנח על תלולית עפר מכוסה שלג ופרץ בבכי. הוא היה בודד וחסר אונים ביער הקפוא. בעוד זמן קצר תיכנס השבת, והוא יישאר כאן, בשלג ובקור.

לפתע הגיע לאוזניו קול שעטת סוסים שהפר את דממת היער. הוא הזדקף באחת והקשיב בדריכות. הקולות התקרבו. במהרה הבחין בסוסים קלי רגליים, הגוררים עגלה קלה, המתקדמים לעברו.

זינק ר' משה לאמצע השביל והחל לנופף לעזרה. "עצרו! עצרו!", צעק.

הסוסים צנפו ונחרו כאשר מרוצתם נבלמה פתאום. "אני יהודי!", הצליח ר' משה המתנשף להשמיע קטעי הברות, "השבת מתקרבת... אנא עזרו לי".

הרוכבים הביטו ביהודי בבוז. ר' משה הביט בהם ונחרד. אלה קוזקים! ברגע אחד הם יכולים לשלחו לעולם שכולו טוב. הקוזקים נעצו בו מבטים מזרי אימה וסיננו גידופים. "סור מהדרך, יהודי!", צעקו לעברו.

אך ר' משה לא ויתר. הוא אחז ברסניהם של הסוסים ולא זז ממקומו. אומץ הלב של היהודי הרשים את ליבם של הקוזקים. הבכיר שבהם ירד מן העגלה וניגש אל ר' משה. "האם תשלם לי עשרים רובל?", שאל. זה היה סכום גדול מאוד.

"אשלם לך מאה!", קרא ר' משה בהתלהבות. כעבור רגע כבר ישב בתוך עגלתם של הקוזקים.

הדרך חלפה ביעף. הסוסים היו מאומנים וקלי רגליים. בתוך זמן קצר נראו בתיה של אופוצ'נה. הסוסים עצרו בצהלה בדיוק כשר' משה הבחין בשמש העובר בין הרחובות ומכריז על כניסת השבת. ראש הקהל הושיט ידו לארנקו, הוציא ממנו שטר של מאה רובלים והגיש אותו לקצין.

הלה הניד בראשו לשלילה. "יהודים", אמר ברוסית, "פוחדים מפנינו כמו מפני השטן. אתה, שהפגנת גבורה שכזו, הוכחת שיראתך מאלוקיך חזקה מפחדך מהקוזקים, וראוי אתה שניקח אותך חינם אין כסף"...

(על־פי סיפורו של חיים־דוד רוזן, 'המודיע')

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

כעיוור שמתחיל לראות

במדרש (תנחומא תחילת פרשת חוקת) נאמר: "דברים המכוסים מכם בעולם הזה, עתידין להיות צפויים לכם לעולם הבא, כהדין סמיא דצפי" [=כסומא זה שמתחיל לראות]. כלומר, טעמי המצוות, שמכוסים מאיתנו בזמן הזה, יתגלו לעינינו בימות המשיח.

אפילו שלמה המלך, החכם מכל אדם, לא הצליח להשיג את טעמה של מצוות פרה אדומה, וכפי שאמר (במדבר רבה פרשה יט,ו): "על כל אלה עמדתי, ופרשה של פרה אדומה חקרתי ושאלתי ופשפשתי, אמרתי אֶחְכָּמָה – והיא רחוקה ממני".

למעלה מיכולת גילוי

לעומת זה, המדרש (שם) מספר שמשה רבנו זכה להשיג את טעמה של מצוות פרה אדומה: "אמר לו הקב"ה למשה, לך אני מגלה טעם פרה". אם כן, למה לא השיג זאת שלמה המלך, שעליו נאמר "ויחכם מכל האדם" ואף ממשה?! אפשר לשאול עוד, למה שמר משה רבנו את טעם המצווה לעצמו ולא גילהו לכל ישראל, כשם שנהג בדברים אחרים שנתנם לו הקב"ה במתנה, והוא "נהג בה טובת עין" ונתנם לכל ישראל?!

עלינו לומר שאי־גילוי טעמה של מצוות הפרה האדומה לא בא מאי־רצונו של משה לגלותו, אלא מפני שעניינה נעלה מיכולת הבנתו של נברא. משה לא היה יכול לגלות את הטעם, שכן עם ישראל לא היה מסוגל להבינו, וכדברי ה' למשה: "חוקה היא וגזֵרה גזרתי, ואין כל ברייה יכולה לעמוד על גזֵרתי". אף משה רבנו לא היה יכול להגיע בכוחות עצמו להשגת המצווה, אלא שהקב"ה, בכוחו הבלתי־מוגבל, העניק זאת במתנה למשה: "לך אני מגלה טעם פרה".

בכוחו זה השתמש הקב"ה רק לגבי משה רבנו, אבל לא לגבי כל העם, כי רצונו היה שתישאר לפחות מצווה אחת בבחינת 'חוקה' – דבר על־שכלי לגמרי. התורה מדייקת לומר: "זאת חוקת התורה" (ולא "חוקת הפרה"), מפני שמצווה זו מלמדת על כל התורה כולה. אל לנו לחשוב שהתורה כולה היא דבר שכלי והגיוני ורק מצווה זו למעלה מהשכל – אלא היסוד העל־שכלי הוא "חוקת התורה", הוא הבסיס לכל התורה. על יהודי לדעת שהתורה והמצוות, במהותן השורשית, הן למעלה מכל גדרי השכל וההשגה; הן רצונו וחכמתו של הקב"ה. וכשם שאין ביכולת שום נברא להשיג את הבורא, כך אין שום אפשרות להשיג את חכמתו ורצונו.

אמנם הקב"ה הלביש את חכמתו בלבושים הקרובים להשגתנו, כדי שנוכל ללמדה ולקיים את מצוותיה מתוך תענוג ושמחה, אבל במקורן – התורה והמצוות הן למעלה מכל גדרי השכל וההבנה. יהודי צריך לזכור שהבנתו אינה ממצה את כל מהותן ומשמעותן של התורה ומצוותיה, ושיש בהן רובד עליון שלמעלה מכל תפיסה אנושית.

כולנו נדע

לכן הניח הקב"ה מצווה אחת שתהיה חוקה על־שכלית לגמרי, כדי שתהיה לאדם דוגמה מוחשית איך עליו לקיים את המצוות. אילו היה מגלה את טעמיהן של כל המצוות, היה האדם מתרגל להתייחס אל התורה ומצוותיה במושגים של שכל והיגיון. הוא לא היה מסוגל להפיק מעצמו את כוח מסירות הנפש, שכן מסירות נפש אינה דבר הגיוני, ואילו הוא התרגל לקיים מצוות בדרך ההיגיון.

לכן לא גילה הקב"ה לעם ישראל את טעם הפרה האדומה, כדי שהיסוד העל־שכלי שבתורה יהיה חלק מקיום המצוות, והתורה לא תיתפס בעיני היהודי במושגי שכל והיגיון בלבד. רק למשה רבנו גילה את טעם הפרה האדומה, מפני שכל מהותו מסירות נפש והתבטלות מוחלטת לקב"ה, ולכן בכוחו להשיג את טעם הפרה. אך לעתיד לבוא יוכלו כל ישראל להגיע להשגת טעמי המצוות, כפי שיגלה אותם משיח־צדקנו.

משה מוקיר שבת

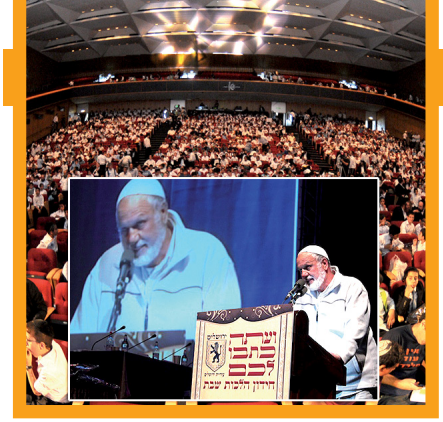

ר' משה סגרון בחידון השבת השנתי

שבת־קודש. בכל פעם שר' **משה סגרון** (65) מזכיר את צמד המילים הזה נשמעת בקולו התלהבות מחודשת. "אצלי אין מוצאי שבת", הוא אומר בחיוך רחב. "נרות השבת מוכנים אצלי כבר במוצאי שבת".

ר' משה, תושב יבנאל, נגר במקצועו, מפעיל מיזם מיוחד בבתי ספר רבים ברחבי הארץ. המיזם נקרא 'שמחת משה רבנו', ומטרתו להעמיק את תודעת הלכות השבת. במסגרת התכנית, שבה משתתפים אלפי ילדים, משולבים ספרי לימוד מיוחדים, פרסים יוקרתיים, ויש גם חידון ארצי שנתי, למתמודדים שהעפילו לשלב האחרון.

מבחן בערב שבת

המיזם הזה נולד בעקבות אסון קשה שפקד אותו. "אני חי ונושם את השבת כבר מילדותי", הוא מספר. "התגוררנו במעברה. בתוך הצריפונים היה חום אדיר. בפנים עמד שולחן השבת הנמוך, ולצידו המזרנים שעליהם ישַנו. ובכל־זאת הרגשתי תמיד הרגשה מיוחדת בשבת. התחושה הזו מלווה אותי עד עצם היום הזה".

הוא משתהה לכמה דקות. ניכר שקשה לו להמשיך בשיחה. "בורא העולם העמיד אותי במבחן עם השבת. יום שישי אחד ניסינו להתקשר לבננו, יוסף, ולא היה מענה. שעתיים לפני כניסת השבת דפקו בדלת שוטר ועובדת סוציאלית. יוסף נהרג בתאונה. היינו צריכים לקבור אותו בטרם תיכנס השבת. חזרנו הביתה ממש בזמן הדלקת הנרות. אספתי את הילדים ואמרתי להם: 'קברנו עכשיו את יוסף, הכאב גדול והבכי מוצדק. אבל בואו נבטיח שניתן ליוסף מתנות. המתנה הראשונה תהיה שנשמח סביב שולחן השבת'".

מתנות לילד

הבטיח וקיים. לאחר ה'שבעה' החל ר' משה לפתח את המיזם החינוכי להחדרת הלכות השבת, בעצה אחת עם מנהלי בתי ספר. "שלחנו ליוסף מתנות רבות, בדמות לימוד של אלפי ילדים על קדושת השבת וחשיבות ההקפדה על הלכותיה. ביום השנה הראשון לפטירתו בתי ראתה אותו בחלום, לבוש לבן, והוא אמר לה: 'בזכות השבת אני יכול להיכנס לכל ההיכלות למעלה'.

"השנה נכנסנו לשנה השמינית של הפעילות והגענו לכל פינה בארץ. אין לארגון שלנו שום רווח, הכול למטרה אחת: קידוש השם, הפצת טוהר השבת. אנחנו זקוקים כמובן לעוד פעילים, כדי להגביר את פעילותנו. מרגש לשמוע על עוד בית שהתחזק בהקפדה על הלכות שבת בזכות הפעילות. אין לי ספק שהפעילות הזאת מקרבת את הגאולה השלמה".

מקור הברכה

וכך נראֶה שבוע שגרתי אצל ר' משה: "ביום ראשון אני מסדר את הבית אחרי השבת. ביום שני מתרכז בהרחבת הפעילות למען השבת. ביום שלישי מתחילים את הקניות לשבת. ביום רביעי אופים את החלות. ביום חמישי מבשלים. וביום שישי בבוקר אני מתעורר בהתלהבות גדולה לקראת השבת, שאני מחכה לה כל השבוע".

והוא מוסיף: "שוו בנפשכם שאתם מצפים לאורח חשוב. כמה הייתם מתכוננים ומתרגשים לקראת בואו? והרי אנחנו אומרים: 'בואי כלה, בואי כלה'. הלוא היא 'מקור הברכה'! אני מאמין שככל שנתחזק באהבת השבת ובשמירתה ירחם עלינו אבינו שבשמים ויביא לנו את המשיח במהרה".

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

עליית ילד לפרשת פרה

שאלה: האם ניתן להעלות ילד למפטיר של פרשת פרה?

תשובה: הפוסקים נחלקו בזה. הדעות העיקריות:

א) יש הסבורים שקטן עולה לתורה בכל 'ארבע הפרשיות', ובכלל זה פרשיות 'זכור' ו'פרה' (שיש דעות שחובתן מן התורה), וכל־שכן במפטיר של כל השנה. אף יש הסבורים שהקטן יכול להיות 'בעל קורא' בכולן.

ב) יש הסוברים שלא יעלה בפרשיות 'זכור' ו'פרה' (בלבד).

ג) ויש המחמירים שלא יעלה בכל 'ארבע הפרשיות'.

בשולחן ערוך בעל התניא מתיר להעלות קטן אפילו לפרשיות 'זכור' ו'פרה', מכיוון שה'בעל קורא' הוא גדול ומוציא את הציבור ידי חובה. ה'משנה ברורה' סבור שבפרשיות המוספין (בחגים וראש חודש) ובכל ארבע הפרשיות אין להקל להעלות קטן למפטיר, אלא אם כן הוא יודע לקרוא אחרי ה'בעל קורא' מילה במילה מתוך הכתב, ובפרשיות 'זכור' ו'פרה' עדיף שלא להעלותו כלל. ב'ילקוט יוסף' כתב שאין להעלותו בפרשיות אלה לכתחילה, אבל אם עלה, לא יֵרד. ויש מתירים אפילו כשרק 'קנו' בעבורו את המפטיר. ובמקום שיש צורך בדבר מפני דרכי שלום וכיוצא בזה, קוראים לכתחילה את הקטן לפרשיות 'שקלים' ו'החודש'.

ויש נוהגים שלא להעלות קטן למפטיר גם בהפטרות מכובדות: בשביעי של פסח (בשירת הים), בחג השבועות (במעשה מרכבה) ובשבת שובה.

חסידי חב"ד לא נהגו לתת מפטיר לקטן אלא במקרים יוצאים מן הכלל.

מקורות: רמ"א סי' רפב ס"ד, שו"ע אדה"ז שם סט"ז. משנ"ב וביה"ל שם. הלכות והליכות בר מצוה פ"ו ס"י, וש"נ. ילקוט יוסף, מועדים (ה) עמ' רסא, וש"נ. שלחן מנחם ח"ב עמ' צה.